

Міністерство освіти і науки України  
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна  
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної  
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ



2021 р.

**Робоча програма навчальної дисципліни**  
**СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

спеціалізація \_\_\_\_\_

вид дисципліни за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27 ” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д. іст. н, проф., професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки  
Олександр КАПЛІН

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “ 26 ” серпня 2021 року № 1

Завідувачка кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки



Людмила НОВІКОВА

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»  
назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми

«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»



Олександр ХИЖНЯК

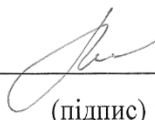
(підпис)

(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково - методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Голова науково - методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу



Лариса ГРИГОРОВА - БЕРЕНДА

(підпис)

## ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Сучасні теорії інформаційного суспільства» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації» підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

### 1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є опанування теоретичними аспектами інформаційного суспільства, набуття семінарських навичок та методів осмислення суспільного розвитку в умовах інформаційного суспільства.

#### 1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2- знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»;

ЗК3 – здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;

ЗК5 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК6 – уміння виявляти та вирішувати проблеми;

ЗК7 – уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК9 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК5 – здатність самостійно досліджувати проблеми міжнародних відносин, готувати та здійснювати публічну апробацію результатів дослідження;

ФК7- розуміння основ сучасної світової економічної системи та структури міжнародних економічних відносин та її впливу на структуру та динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав;

ФК8 – знання засад дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами);

ФК9- розуміння міжнародних інтеграційних процесів та місця в них України;

ФК10- знання та розуміння національних інтересів України на міжнародній арені;

ФК11 – розуміння характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав;

ФК14 – знання про міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

#### 1.3. Кількість кредитів - 3

#### 1.4. Загальна кількість годин – 90

#### 1.5. Характеристика навчальної дисципліни

| За вибором           |                                     |
|----------------------|-------------------------------------|
| Денна форма навчання | Заочна (дистанційна) форма навчання |
| Рік підготовки       |                                     |
| 3-й                  |                                     |
| Семестр              |                                     |
| 5-й                  |                                     |
| Лекції               |                                     |
| 32 год.              |                                     |
| Семінарські заняття  |                                     |

|                        |  |
|------------------------|--|
| 16 год.                |  |
| Самостійна робота      |  |
| 42 год.                |  |
| Індивідуальні завдання |  |
|                        |  |

#### 1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні досягти таких результатів навчання:

##### *Знати:*

- загальні тенденції розвитку інформаційного суспільства та особливості національних моделей його становлення;
- дослідження особливостей розвитку теорій інформаційного суспільства, опис, узагальнення та систематизація їх генезису, визначати компоненти теорій: мету, сутність, причину та наслідок, тенденції, основний результат;
- основи і особливості інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.

##### *Уміти:*

- орієнтуватися в сучасних теоретичних підходах до дослідження становлення інформаційного суспільства, мати уявлення про актуальні дискусії у цій галузі;
- формулювати основні завдання інформаційно-аналітичної діяльності в сучасних теоріях інформаційного суспільства;
- володіти первинними основами проведення інформаційного пошуку, аналізу змісту й аналітико-синтетичної обробки інформації;
- володіти уявленнями про функціонування інформаційно-комп'ютерних технологій та вплив комп'ютеризації, розвитку Інтернету, мультимедійних засобів на соціальну реальність;
- придбати навички дискусії з актуальних питань впливу інформатизації на еволюцію соціуму і перспектив розвитку нових інформаційних технологій;
- використовувати різні методологічні підходи для дослідження процесів інформатизації сучасного суспільства;
- аналізувати особливості і тенденції розвитку інформаційного суспільства;
- визначати й використовувати різні методи управління інформаційними потоками в міжнародних відносинах;
- досліджувати особливості міжнародної інформаційної діяльності;
- аналізувати діяльність основних суб'єктів міжнародного інформаційного середовища;
- розуміти природу та особливості міжнародних інформаційних процесів, їх виклики і ризики для людства;
- аналізувати конкретні події міжнародних інформаційних відносин та на їх підставі робити аргументовані висновки та рекомендації.

ПРН30 – знання основ інформатизації суспільства та інформаційного суспільства;

ПРН47, 64 – використовувати основні положення сучасних теорій інформаційного суспільства.

## 2. Тематичний план навчальної дисципліни

### Розділ 1. Становлення інформаційного суспільства.

#### Тема 1. Інформаційне суспільство. Термінологія курсу.

«Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення. Поняття «Суспільство» і його тлумачення. Визначення «Інформації». Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).

#### Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення.

Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія). Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія). Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл. Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика).

### Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація.

Особливості теорії школи регулювання. Фордистський режим накопичення (1945-1973). Глобалізація. Захід фордизма. Постфордизм. Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизму.

### Тема 4. Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): Мануель Кастельс.

М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці. Виклад теорії М. Кастельса. Безперервність або зміни? Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво. Культурні наслідки інформаціонального капіталізму. Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності. Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія. Критичний аналіз. Стійкість класу власників. Витоки інформаціонального капіталізму. Зміна епох.

## Розділ 2. Інформаційна парадигма сучасної цивілізації. Прикладні аспекти міжнародних інформаційних відносин.

### Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.

Герберт Шиллер. Імперія. Ринкові критерії. Класова нерівність. Корпоративний капіталізм. Споживчий капіталізм.

### Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери.

Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген Хабермас і концепція публічної сфери. Публічна сфера і зміни в галузі інформації. Суспільна інформація. Управління за допомогою інформації.

### Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс.

Теоретична спадщина. Організація, спостереження і контроль. Парадокси сучасного суспільства

Національна держава, насильство і стеження. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу. Відстеження національна оборона. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики, пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій.

### Тема 8. Інформація, постмодернізм і постсучасність.

Постмодернізм як інтелектуальна течія. Постмодернізм як соціальне явище. Постмодернізм та інформація. Жан Бодріяр. Жан-Франсуа Ліотар.

## 3. Структура навчальної дисципліни

| Назви розділів і тем                                                         | Кількість годин |              |   |     |     |      |              |              |   |     |     |      |
|------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|---|-----|-----|------|--------------|--------------|---|-----|-----|------|
|                                                                              | денна форма     |              |   |     |     |      | заочна форма |              |   |     |     |      |
|                                                                              | усь<br>ого      | у тому числі |   |     |     |      | усь<br>ого   | у тому числі |   |     |     |      |
|                                                                              |                 | л            | с | лаб | інд | с.р. |              | л            | с | лаб | інд | с.р. |
| Розділ 1. Становлення інформаційного суспільства.                            |                 |              |   |     |     |      |              |              |   |     |     |      |
| Тема 1. Інформаційне суспільство. Термінологія курсу.                        | 11              | 4            | 2 |     |     | 5    |              |              |   |     |     |      |
| Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення.      | 11              | 4            | 2 |     |     | 5    |              |              |   |     |     |      |
| Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація.                                  | 11              | 4            | 2 |     |     | 5    |              |              |   |     |     |      |
| Тема 4. Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): Манвель Кастельс. | 11              | 4            | 2 |     |     | 5    |              |              |   |     |     |      |

| Назви розділів і тем                                                                                    | Кількість годин |              |           |     |     |           |              |              |   |     |     |      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|-----------|-----|-----|-----------|--------------|--------------|---|-----|-----|------|
|                                                                                                         | денна форма     |              |           |     |     |           | заочна форма |              |   |     |     |      |
|                                                                                                         | усь<br>ого      | у тому числі |           |     |     |           | усь<br>ого   | у тому числі |   |     |     |      |
|                                                                                                         |                 | л            | с         | лаб | інд | с.р.      |              | л            | с | лаб | інд | с.р. |
| <b>Разом за розділом 1</b>                                                                              | <b>44</b>       | <b>16</b>    | <b>8</b>  |     |     | <b>20</b> |              |              |   |     |     |      |
| <b>Розділ 2. Інформаційна парадигма сучасної цивілізації.</b>                                           |                 |              |           |     |     |           |              |              |   |     |     |      |
| <b>Прикладні аспекти міжнародних інформаційних відносин.</b>                                            |                 |              |           |     |     |           |              |              |   |     |     |      |
| Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.                                             | 12              | 4            | 2         |     |     | 6         |              |              |   |     |     |      |
| Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери. | 12              | 4            | 2         |     |     | 6         |              |              |   |     |     |      |
| Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс.                                            | 11              | 4            | 2         |     |     | 5         |              |              |   |     |     |      |
| Тема 8. Інформація, постмодернізм і постсучасність.                                                     | 11              | 4            | 2         |     |     | 5         |              |              |   |     |     |      |
| <b>Разом за розділом 2</b>                                                                              | <b>46</b>       | <b>16</b>    | <b>8</b>  |     |     | <b>22</b> |              |              |   |     |     |      |
| <b>Усього годин</b>                                                                                     | <b>90</b>       | <b>32</b>    | <b>16</b> |     |     | <b>42</b> |              |              |   |     |     |      |

#### 4. Теми семінарських занять

| № з/п | Назва теми                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Кількість годин |
|-------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1.    | Тема 1: Інформаційне суспільство. Термінологія курсу.<br>Питання для обговорення:<br>1. «Інформаційне суспільство»: багатозначність визначення.<br>2. Поняття «Суспільство» і його тлумачення.<br>3. Визначення «Інформації».<br>4. Інформаційні революції, технологічні революції, науково-технічна революція (НТР).                                                                                        | 2               |
| 2.    | Тема 2.<br>Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення.<br>Питання для обговорення:<br>1. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (японська версія).<br>2. Поява поняття «Інформаційне суспільство» (американська версія).<br>3. Теорія постіндустріального суспільства. Деніел Белл.<br>4. Основні концепції постіндустріалізму й інформаційного суспільства (загальна характеристика). | 2               |
| 3.    | Тема 3.<br>Фордизм, постфордизм, глобалізація<br>Питання для обговорення:<br>1. Особливості теорії школи регулювання                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 2               |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |    |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
|    | <p>2. Фордистський режим накопичення (1945-1973).</p> <p>3. Глобалізація.</p> <p>4. Захід фордизма. Постфордизм.</p> <p>5. Теорія Роберта Райха. Проблеми постфордизма.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |    |
| 4. | <p>Тема 4.</p> <p>Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): Мануель Кастельс.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <p>1. М. Кастельс. Біографія, наукові ідеї і праці.</p> <p>2. Виклад теорії М. Кастельса</p> <p>Безперервність або зміни? Мережеве суспільство. Мережеве підприємництво. Культурні наслідки інформаціонального капіталізму. Простір потоків. Позачасове час. Влада ідентичності. Нові форми стратифікації. Занепад робочого класу. Мерітократія? Критичний аналіз. Стійкість класу власників. Витоки інформаціонального капіталізму. Зміна епох.</p> | 2  |
| 5. | <p>Тема 5.</p> <p>Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <p>1. Герберт Шиллер.</p> <p>2. Транснаціональна імперія. 3. Ринкові критерії. 4. Класова нерівність. 5. Корпоративний капіталізм. 6. Споживчий капіталізм.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 2  |
| 6. | <p>Тема 6.</p> <p>Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <p>1. Аналітики - критики інформаційного суспільства. Юрген Хабермас і концепція публічної сфери</p> <p>2. Публічна сфера і зміни в галузі інформації 3. Суспільна інформація. 4. Управління за допомогою інформації.</p>                                                                                                                                                                                                 | 2  |
| 7. | <p>Тема 7.</p> <p>Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс</p> <p>Питання для обговорення:</p> <p>1. Теоретична спадщина</p> <p>2. Організація, спостереження і контроль</p> <p>3. Парадокси сучасного суспільства</p> <p>4. Національна держава, насильство і стеження.</p> <p>5. Від індустріального способу ведення війни до інформаційного способу. Відстеження національна оборона</p> <p>6. Режими прав людини. Системи стеження і права громадянина. Ризики, пов'язані зі стеженням. Стеження з боку корпорацій</p>                                           | 2  |
| 8. | <p>Тема 8</p> <p>Інформація, постмодернізм і постсучасність.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <p>1. Постмодернізм як інтелектуальна течія.</p> <p>2. Постмодернізм як соціальне явище.</p> <p>3. Постмодернізм та Інформація .</p> <p>4. Жан Бодріяр. Жан-Франсуа Ліотар.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 2  |
|    | Разом                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 16 |

### 5. Завдання для самостійної роботи

| № з/п | Види, зміст самостійної роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Кількість годин | Форма контролю  |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-----------------|
| 1.    | Тема 1. Інформаційне суспільство. Термінологія курсу. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.                                                   | 5               | усне опитування |
| 2.    | Тема 2. Поняття «інформаційне суспільство» та критерії його визначення. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.                                 | 5               | усне опитування |
| 3.    | Тема 3. Фордизм, постфордизм, глобалізація <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.                                                              | 5               | усне опитування |
| 4.    | Тема 4. Інформаційна епоха (Інформаціональний капіталізм): Мануель Кастельс. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.                            | 5               | усне опитування |
| 5.    | Тема 5. Інформація і розвинений капіталізм: Герберт Шиллер. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.                                             | 6               | усне опитування |
| 6.    | Тема 6. Управління інформацією та маніпулятивні технології: Юрген Хабермас і концепція публічної сфери. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою. | 6               | усне опитування |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |    |                 |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----------------|
| 7. | Тема 7. Інформація, рефлексія і відстеження: Ентоні Гідденс. <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою. | 5  | усне опитування |
| 8. | Тема 8. Інформація, постмодернізм і постсучасність.<br><i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми семінарського заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.       | 5  | усне опитування |
|    | Разом                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 42 |                 |

## 6. Індивідуальне завдання.

Навчальним планом не передбачено

## 7. Методи навчання.

Під час вивчення дисципліни «Сучасні теорії інформаційного суспільства» застосовуються наступні 3 групи методів навчання

1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності – це вербальні методи і сприймання навчальної інформації (розповідь, лекція), наочні (ілюстрація, презентація), практичні (виконання групових та індивідуальних завдань)
  2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності – застосування дискусій
  3. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
- В межах самостійної роботи передбачається робота з джерелами і літературою, робота з методичними матеріалами, робота з інтернет-джерелами, виконання творчих завдань.
- При вивченні курсу активно використовуються інтерактивні методи (при проведенні лекцій та практичних занять) та проблемно-пошукові методи навчання (як при проведенні аудиторних занять, так і при організації самостійної роботи здобувачів).

## 8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовується поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

**Поточний контроль** (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях.

**Підсумковий семестровий контроль** з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 10 балів

Творче питання – 10 балів

Тести – 20 балів (10 тестових завдань x 2 бали)

*За бажанням студент має можливість обрати тестову форму екзаменаційного білета (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь)*

**УВАГА!** У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непереборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО ) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти **екзамен в тестовій формі** (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожну вірну відповідь) **дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Сучасні теорії інформаційного суспільства», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/mod/page/view.php?id=151193>

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю, балів, отриманих за виконання контрольної роботи, та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

### 9. Схема нарахування балів

| Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання |    |    |    |          |    |    |    |    |    |       | Екзамен | Сума |
|--------------------------------------------------------------|----|----|----|----------|----|----|----|----|----|-------|---------|------|
| Розділ 1                                                     |    |    |    | Розділ 2 |    |    |    | КР | ІЗ | Разом |         |      |
| T1                                                           | T2 | T3 | T4 | T5       | T6 | T7 | T8 |    |    |       |         |      |
| 8                                                            | 8  | 8  | 8  | 6        | 8  | 6  | 8  | -  | -  | 60    | 40      | 100  |

T1-T8 – теми розділів;

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та семінарських заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на семінарських заняттях, рівень знань за результатами опитування на семінарських заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за поточним контролем:

| Кількість балів | Критерії оцінювання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>45-60</b>    | Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал. |
| <b>31-44</b>    | Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал                    |
| <b>26-30</b>    | Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених семінарських занять, виконання завдань до кожного семінарського                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|              | заняття, активна робота на семінарських заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>21-25</b> | Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених та семінарських занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>16-20</b> | Несистематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених семінарських занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.                                                                              |
| <b>11-15</b> | Епізодичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на семінарських заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу. |
| <b>6-10</b>  | Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на семінарських заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.                                                                                                                                                                                                             |
| <b>0-5</b>   | Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та семінарських занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на семінарських заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.                                                                                                                                                          |

#### **Схема нарахування балів за одне теоретичне питання екзаменаційного білету:**

- 9-10 балів - здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити;

- 7-8 балів - здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування;

- 5-6 балів - здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але слабо орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно;

- 0-4 балів - здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.

Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки за національною шкалою. Шкала оцінювання наведена нижче.

#### Шкала оцінювання

| Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру | Оцінка                              |                                  |
|----------------------------------------------------------------|-------------------------------------|----------------------------------|
|                                                                | для чотирирівневої шкали оцінювання | для дворівневої шкали оцінювання |
| 90–100                                                         | відмінно                            | зараховано                       |
| 70-89                                                          | добре                               | зараховано                       |
| 50-69                                                          | задовільно                          | зараховано                       |
| 1-49                                                           | незадовільно                        | не зараховано                    |

### 10. Рекомендована література

#### Основна література

- Окинавская Хартия Глобального Информационного Общества. (<http://www.iis.ru/events/okinawa/charter.ru>)
- Алексеева И.Ю. Возникновение идеологии информационного общества [Электронный ресурс]. – 1998. – Режим доступа: <http://www.iis.ru/events/19981130/alexeeva.ru.html>
- Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність / В. М. Варенко. – К.: Талком, 2014. – 416 с.
- Вступ до інформаційної культури та інформаційного права [Текст]: монографія / Цимбалюк В.С., Брижко В.М., Калюжний Р.А, Швець М.Я. та ін. – К.: ІВА, 2003. – 240 с.
- Дятлов С. А. Принципы информационного общества / С. А. Дятлов // Информационное общество. – 2000. – №2. – С. 77–85.
- Інформаційна політика: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. - 2-ге вид., стер. / Почепцов Г.Г., Чукут С.А. –К., 2008. –663с.
- Інформаційне суспільство: Дефініції / В. Брижко, В. Цимбалюк та ін.; За ред. М. Швеця, Р. Калюжного. – К: “Інтеграл”, 2002. – 220 с.
- Кастельс, М. Галактика Интернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе. – Екатеринбург, 2004.
- Макаренко Є. А. Міжнародні інформаційні відносини. – К.: Наша культура і наука, 2002.
- Мелюхин И.С. Информационное общество: истоки, проблемы, тенденции развития. – М., 1999.
- Міжнародна інформація: терміни і коментарі [Текст]: навч. посіб. / Є. А. Макаренко [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Центр вільної преси, 2016. – 518 с.
- Миронов В. В. Постиндустриальное общество. Теории постиндустриализма и информатизма [Электронный ресурс]. Режим доступа: [http://society.polbu.ru/mironov\\_philosophy/ch121\\_ii.html](http://society.polbu.ru/mironov_philosophy/ch121_ii.html)
- Лашенов А. Н. Теории современного общества [Электронный ресурс] / А. Н. Лашенов // 2006 – Режим доступа: <http://www.old.jourssa.ru/2006/4/2aLashenov.pdf>.
- Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Фрэнк Уэбстер [Пер. с англ. М В. Арапова, Н. В. Малыхиной; Под.ред. Е. Л. Вартановой]. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 400 с.
- Чернов А. А. Становление глобального информационного общества: проблемы и перспективы / А. А. Чернов. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2003. – 232 с.
- Чугунов А.В. Развитие информационного общества: теории, концепции и программы.– СПб.: СПбГУ, 2007.– 98 с.
- Щербина В. М. Образи інформаційного суспільства: соціологічний вимір / Віктор Миколайович Щербина. – Київ: Інститут соціальних та культурних зв'язків ім. Святої княгині Ольги, 2005. – 248 с.

#### Допоміжна література

- Бек У. Что такое глобализация? / Пер. с нем. – М.: Прогресс-Традиция, 2001.
- Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Белл Д. [пер. с англ.]. – М.:Academia, 2004. – 788 с.

3. Бодрийяр Ж. Симулякри і симуляція / Жан Бодрийяр [Пер. з фр. В. Ховхун]. – К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. – 230 с.
4. Валлерстайн И. Миров-системный анализ [Электронный ресурс] / Иммануил Валлерстайн. – 1998. – Режим доступа: <http://www.nsu.ru/filf/rpha/papers/geoecon/waller.htm#topic1>.
5. Гэлбрейт Д. Новое индустриальное общество. Избранное / Джон Кеннет Гэлбрейт. – М.: Эксмо, 2008. – 1200 с.
6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура [Электронный ресурс] / Мануель Кастельс // ГУ ВШЭ. – 2000. – Режим доступа: <http://sbiblio.com/biblio/download.aspx?id=3064>.
7. Кутуев П. В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм / Павло Володимирович Кутуєв. – К.: Сталь, 2005. – 500 с.
8. Лайон Д. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії. Інформація, ідеологія та утопія / Девід Лайон // Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія / Девід Лайон. – К.: Либідь, 1996. – С. 362–380.
9. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна [Электронный ресурс] / Жан Франсуа Лиотар // АЛЕТЕЙЯ. – 1998. – Режим доступа: [http://royallib.com/get/doc/liotar\\_ganfransua/sostoyanie\\_postmoderna.zip](http://royallib.com/get/doc/liotar_ganfransua/sostoyanie_postmoderna.zip)
10. Тоффлер Э. Третья волна [Электронный ресурс] / Элвин Тоффлер // АСТ. – 1999. – Режим доступа: [http://royallib.com/get/doc/toffler\\_elvin/tretya\\_volna.zip](http://royallib.com/get/doc/toffler_elvin/tretya_volna.zip).
11. Тоффлер Э. Шок будущего [Электронный ресурс] / Элвин Тоффлер [Пер. с англ] // АСТ. – 2002. – Режим доступа: <http://socioline.ru/sites/default/modules/pubdlnet/pubdlnet.php?file=http://socioline.ru/files/5/52/futuroshock.doc.zip&nid=1005>.
12. Трапскотт Д. Электронно-цифровое общество. – Киев, М., 1999. – 408 с.
13. Шевчук О. Б. E-Ukraine. Інформаційне суспільство: бути чи не бути? [Електронний ресурс] / О. Б. Шевчук, О. П. Голобуцький // Атлант UMS. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.eukraine.biz/ukraine1.html>. 107
14. Щербина В. М. Концепти інформаційного суспільства у теоретичній соціології / Віктор Миколайович Щербина. // Соціальні технології: Актуальні проблеми теорії та практики. – 2010. – №47. – С. 63–74.
15. Эриксен Т.Х. Тирания момента. Время в эпоху информации. – М., 2003. – 208 с.
16. Drucker P. Post-capitalistsociety / Peter F. Drucker. – NewYork: Routledge, 2011. – 216 p.
17. Masuda Y. The Information Societyas Post-Industrial Society / Y. Masuda. – Washington, D.C.: WorldFutureSociety, 1981. – 234 p.
18. Webster F. Theories of the Information Society. Second Edition. London, NewYork. - 2002.

## **11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)**

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% семінарських та лекційних занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Сучасні теорії інформаційного суспільства», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/mod/page/view.php?id=151193>